

Költ *Bétsben*, Jan. 7-dik napján 1791.

Magyar Ország.

Talám újra el fognak Jan. közepe táján kezdődni *Pozsonban* az ülések, mellyek már Dec. 10-dikétől fogva nem tartattak. — *Somogy Vármegye* Magyar Jelentést (Repraesentatio) küldött fel F. Magyar Kantzelláriára.

*
**

*
**

*
**

Európa' nagyobb Státusairól közönségesen.

Teszik:

Az *Austriai*

Birodalomban, a' Lakosok' számát 20 millióra; jövedelmét 60 millió tallerra; hadi erejét 300,000 emberre. *Dániában*, a' Lakosok' számát 2 millióra; jövedelmét 7 millió tallerra; hadi erejét, a' szárazon: 75000 emberre; a' vizen 30 öreg hajókra. *Frantzia Országban*, a' Lakosok' számát 25 millióra. *Hollandiában*, a' Lakosok' számát harmadfél millióra: jövedelmét, 15 millió tallerra: hadi erejét a' szárazon 40000 emberre: a' vizen pedig 15 öreg hajókra. *Lengyel Országban*, a' Lakosok' számát 9 millióra: jövedelmét 6 millió tallerra: hadi erejét 50000 emberre. — *Nagy-Britanniában*, és *Hiberniában*, a' Lakosok' számát 12 millióra; jövedelmét 114 millió tallerra; hadi erejét a' szárazon 60000 emberre: a' vizen pedig 170 öreg hajókra. *Palatinátus*' s *Bavariában*, a' Lakosok' számát 2 millióra: jövedelmét 6 millió tallerra: hadi erejét 30000 emberre. *Portugalliában*, a' Lakosok' számát 2 millióra 's 250000-re; jövedelmét 18 millió tallerra: hadi erejét a' szárazon 30000 emberre; vizen pedig 10 öreg hajókra. *Prussziában*, a' Lakosok' számát 6 millióra: jövedelmét 25 millió tallerra; hadi erejét 210000 emberre. *Russziában*, melly 304000 négy-szeg (quadrat) mértföldet foglal magában a' Lakosok' számát 30 millióra: jövedelmét 40 millió tallerra: hadi erejét, a' szárazon 250000

B

em-

emberre, vizen pedig 50 öreg hajókra. *Saxonidban*, a' Lakosok' számát 2 millióra: jövedelmét 7500000 tallerra: hadi erejét 30000 emberre. — *Szárdiniában*, a' Lakosok' számát 3 millióra, 's 250000-re: jövedelmét 6 millió tallerra: hadi erejét 30000 emberre. *Siciliában (Neápolis)* a' Lakosok számát 6 millióra: jövedelmét nyóltzadfél millióra: hadi erejét 30000 emberre. *Spanyol Országban*, a' Lakosok számát 11 millióra: jövedelmét (közép számot véve) 60 millió tallerra: adósságát 226 millióra: hadi erejét a' szárazon száz ezer emberre; vizen pedig 60 öreg hajókra. *Svéd Országban*, a' Lakosok számát 3 millióra: jövedelmét nyóltzadfél millió tallerra; hadi erejét a' szárazon 50000 emberre, vizen pedig 30 öreg hajókra. *Török Országban*, a' Lakosok' számát (közép számot véve) 36 millióra: jövedelmét 36 millió tallerra; hadi erejét a' szárazon 30000 emberre; vizen pedig 25 öreg hajóra. *Venéziában*, a' Lakosok' számát 2 millióra, 's 600000-re: jövedelmét 9 millió tallerra: hadi erejét, a' szárazon 8000 emberre; vizen pedig tiz öreg hajóra.

B é t s.

Jan. 4-dikén, a' *Béts* alatt fekvő *Práter* nevezetű erdőbe lovaglott ki a' *Nápolyi Király*, *Ferrenz*, *Károly* 's *Leopold* Föhertzegekkel, *Christina* Föhertzegasszonnyal, *Albert* Hé tzeeggel, és sok más Méltóságokkal együtt vadászatra. A' vadászat abból állott, hogy néhány nagy vad disznókat üzőbe vetetett a' lovas sereg, előbb ugyan agarakkal, és midőn már derekassan meg hajtattak 's fáradtak volna, erős fogó kutyákkal. Midőn ezek fülön kapták a' disznót, oda ugrattak a' lovon lévő Felső ek 's Méltóságok, és a' nyeregből hosszú dsidákkal agyon döfdösték. Nagy volt a' kereftül kasúl való nyargalódzás; de veszedelmes is a' sok gödrök s kuklizó helyek miá. *H. Lichtenstein* Aloysius úgy le esett paripájáról, hogy

hogy szinte nyaka tört. — A' kutyák mind a' *Náp*. Királyéi voltak. Egy szép nagy fekete ebnek ki vágta agyarával a' hasát egy vad disznó. A' vadászat után, 3 rendbe állította a' lovas Gavallérokat a' *Náp*. Király, 's úgy vezette bé őket a' Városba: a' Sereg' jobb szárnyán *Christina* Fő-Hertzezné lovaglott, zöld kalapban.

Itt egy tzfira Társaság állott fel: de a' melly nem kért előre szabadságot a' fel állásra, tudniillik: egy tzfira Tolvaj-Társaság. Valami 30-ig való Tagjait mondanak lenni: kik mindnyájan gavallér állortzát vettek magokra. Nagy a' vigyázás reájok; fogtak is már el belölök: ámbár derekassan értik mesterségeket. Egy közzülök, fel indul a' minap, farkas bőr bundásan, bizonyos Uraság' lakó helyének a' gráditsán. Még minekelötte fel ért vólna a' kontignátzióra, hallya, hogy ruhát poroz ki az Inas; oda megy nagy bátran; kérdi: ha otthon van e' az Úr; az Inas felel: igen is. Azonban markába nyom valamit, 's kéri, hogy menne bé Urához, és jelentené meg, hogy eggy idegen Gavallér kívánna vele beszélni, kit már régen nem látott vólna. Az Inas, leg kifibbnyire sem gyanakodván, bé megy, 's minthogy néhány szobán kereftül kellett menni az Urához, fogja az alatt az idegen Gavallér, bundája alá tsavarít a' szép ruhák közzül 's hirtelenséggel el illant. — Nem völt illy szerentsés közelébb eggy Inas, ki is azt vélvén, hogy nem vólna otthon a' Grófja, farsangra valót akart szerezni magának; és mivel olvasta ő azt valahol, hogy a' tolvaj kementzén bújt bé szerentséssen a' szobába: fogja magát, bé buvik a' kementzébe, ki üti az oldalát, 's fejét ki dugja a' lyukon. Meg látván a' Gróf, Inassának a' fejét; kérdi mérgessen: mit akar? Ez még jobban el ijjedvén, azt feleli hevennyibe: *Azt akartam meg tudni, nem parantsol e' Nagyságod valamit.*

Erdély

Erdély Ország.

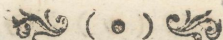
Kolozsvár, Dec. 26-dikán. „Kezdődött maga valóságában az Ország Gyűlése 21-diken. Egybe seregelve tudnillik ez nap, a' törvényesszen egyesült három Nemzetjei Nagy Fejedelemségünknek, minekutánna Gróf *Bánffy* György ö Kegyelmeffégét Fő Kormányozónak, Gróf *Kemény* Farkas ö Kegyelmeffégét Rendek' Elölülőjének: M. *Cserndtoni*, *Cserrei*, és *Türi* Urakat pedig Itélőmestereknek választották volna, *I. Leopold* Ts. 's Király' Diplomáján fundáltt szabadságok szerént: tudtára adták Küldöttjeik által a' külön ülő Ország Gyűlésének, Gróf *Kemény* Farkas ö Kegyelmeffégére nézve tett választásokat: ahoz képest ki kérték a' meg nevezett Méltóságnak közibek való jövetelét, ki is el menvén leg ottan a' Rendek' Gyűlésébe, maga helyére ült. Tsak hamar azután újra más Követtség küldetett az Ország' Tanáttsába, annak jelentésére, hogy Gróf *Bánffy* György ö Kegyelmeffégét, Elcinek, főképpen pedig magának személyes érdemeire nézve, Fő Kormányozói hivatalában eggyező akarattal és szóval meg hagyták a' T. Rendek: minekokáért kérelik, hogy jöjjön közikbe, 's a' szokott hitet tegye le: melly mind a' kettő meg is lett. Ez alkalmatossággal igen ékes Magyar Beszédet tartott a' Fő Kormányozó Úr. — Meg kéretett ugyan azon napon, feles számú Követtség által, a' Kir. tellyes hatalommal fel ruházott Biztos *B. Rall* ö Kegyelmeffégis, hogy a' jövő tsötörtökön, az az 23-diken méltóztatna közöttök meg jelenni, a' hit le-tétel (*Homagium*) el vételére: a' ki is készségét izente a' T. Rendek' kívánsága tellyesítésére. — Más nap, az az 22-diken a' T. Rendek' Elölülője tette le magyarul, a' szokott, de a' mostani némelly körülállásokhoz képest módosított hitet, melly után eggy igen szép és velős Magyar Beszédet mondott. Ezen napi egyéb nevezetes végzéseknek eggyikénél fogva, Követtség küldetett

B.

B. *Rall*hoz azzal a' jelentéssel, hogy a' T. Rendek kivánnák általa, abbéli nyilván való tételét az Uralkodónak, ha az itteni törvényeknek, 's bé vett szokásoknak szentül való meg tartására fog e' maga részéről kötelező irást adni: sőt, a' mi itt példa nélkül való, meg esküdni a' Fejedelem képében? Mind a' kettőre ígérte magát, melly is ki magyarázhatatlan örömet okozott a' Rendeknek: úgy gyűltek annakokáért öszve reggeli 8 órakor a' következő nagy napra, mint öröme nek napjára. Először is a' 3 Itélőmesterek tették le a' hitet a' T. Rendeknek: azután ezek magok ö Felségének; végre Kir. Bíztoſ B. *Rall* is a' T. Rendeknek, kinél ez nap 160 személyekre vólt alſtal terítve; estve pedig nagy Társaság tartatott. Háza előtt, egy meg világosított ékes győzedelmi kapu ragyogott: ki vólt az egész Város is világosítva. 24-diken, a' T. Rendek által le tett hitnek örökös bizonyosságáról költ irásnak alól-írásáról lett a' tanátskozás: olſtán a' végbe vitel is. — 25-diken, 64 személyből álló pompás vendégséget adott a' Fő Kormányozó Ur: holott is vólt divattya az egész ségért való ivásnak 's egyéb nemzeti ősi vig szokásoknak. "

Gallitziai nevezetes Történet.

A' Török széleken fekvő Német Regimenteknek egyikében, szolgált bizonyos *Gallitziai* öreg parasztnak egyetlen egy fia. Ez, meg élemedett Attyához viseltető buzgóságától indítatván fogja magát egyſzer, 's haza szökik a' Regimenttől. Az Atya el hül Fiának látásán; de még inkább meg háborodott, midőn meg értette, hogy szökve jött az el a' Regimenttől. Sokáig küszködött magával, mit tsinállyon; végre ugyan tsak dalmaskodott atyai indulatján, Fejedelméhez, 's a' Közjóhoz való buzgósága: azért is maga mellé veszi gyermekét, 's viszi azt *Lembergbe* a' közönf. Kommandóhoz; bátor a' szökésnek rend szerént való

való szomorú következései foroghattak is elméjében. — A' Kommandó ki fizettette az öreg embernek a' 25 forintokat, úgymint a' melly summa azoknak jutalmok szokott lenni, a' kik szökött katonát fognak: de a' nemes gondolkodású Paraszt el nem vette a' 25 forintot; hanem inkább azon reménykedett, hogy ha lehetséges volna, botsátának el fiát, vénsége gyámolának. A' köz. Kommandó, nem tellyesítette magától az Öreg' kérését; hanem a' dolgot közlötte maga valóságában Ő Felségével. Jól tudván, az atyaságot példáffan gyakorló Fejedelem, mit tegyen édes atyai módon érezni, álmélkodott az öreg Paraszt-nak ritka tselekedetén; 's annak jutalmául egy, 20 aranyokat nyomó, 's *Gallitzia'* tziemerével egy színü pántlikára kötött arany emlékeztető pénzt függesztetett a' mellyére; 's ezen kívül kegyessen rendelte, hogy a' melly 25 forintot el nem akart az venni, ki járjon néki minden esztendőben hólta' napjáig; Fiát is ki botsáttatta a' katonaságból.

A' *Calefáti* nevezetes verekedésnek historiájából, következő két emlékezetes tördelékek kerültek mostanában hozzánk, igen jó kéztől:

„Hat Török Pattantyús, feléje szalad nagy vakmerőséggel egy ágyúknak, 's meg áll előtte. A' miéink ki sütik az ágyút, 's 5 tsalmást betsülettet is el seper a' golyóbis; a' hatodik, ki egy görbe hátú volt, minden sérelem nélkül maradván fel pattan az ágyúnkra, mint valamelly fajt féreg, 's róla két pattantyúsainkat agyon vágja, azzal le ugrik az ágyúról, 's álló helyében ismét öt emberünket szabdál le egymás után. Szemébe tünik ez egy véres szájú Huszárunknak, azért is sebessen oda nyargal, és a' púpos Törököt hét pattantyúsaink után küldé a' más világra: kik a' magok bámúlásoknak lettek volt áldozattyaikká; mert olly szörnyü vakmerőségét látván a' Töröknek,

nek, magokon kívül ragadtattak, 's az alatt a' görbe hátú szabadon nyakazta őket." — „Eggyik Basának a' Fia, ámbár tsak valami 16 esztendő s Iffjú volt még, egéssz a' bámulásig mutatta vitézségét. Minekutánna nagy sebje miá le esett volna lováról, oda ugrik egy katonánk, hogy majd el tsapja a' fejét; de a' halállal küzködő ifjú Török rá süti pisztolyát, 's véget vet életének; oda szalad más katonánk, ezt ismét agyon lövi a' másik pisztolyával; oda fut harmadik is, a' midőn már hanyatt feküve fetrengett vérében az ifjú Vitéz, 's ki lönni való pisztolya sem volt már többé: de még is védelmezte magát, 's hadart kardjával, a' mint lehetett. Ugyan tsak ezen harmadik katonánk el vágá a' karját; hanem a' fejét nem hagyták bántani Tisztjeink, meg akarván egygy illy jeles Iffjat életben tartani; de mivel igen nagy sebet kapott vólt, kevés szempillantások múlva oda lett. Seregestől jártak ennek nézésére, mert szebb, 's idejéhez képest vitézebb Törököt nem láttak nállánál. Abrázatot, akármelly gyöngy Kisasszony tserélhetett volna vele életében." — Párja vólt tehát, ezen előadás szerént az ifjú Török, a' *Kleift' Altindestének*, kinek vitézségét 's szépségét olly elméllen adja elő a' meg nevezett Versszerző, hogy minekutánna *Márs* és *Vénus* lok ideig keresték volna egymást, egy sátorba mentek, holott találták *Altindest*, és örültek; mivel úgy hitték, hogy annak személlében, mind ketten reája találtak kérések' tzellyára.

A' mesterségek' gyarapodásán munkálódó *Hamburgi* Társaság, 4 kérdéseket tett fel jutalom alatt, a' jövő Husvétra készitendő meg fejtrés végett. A' két első kérdés ez: 1) Mik, *Hamburg*-ra nézve, az alatonabb Rendek' el szegényedésének kútfejei? 's mik lennének a' leg fogantosabb, és használhatóbb eszközök, ezen el sze-

gényedésnek meg akadályoztatására? 2) Mely-lyek a' kiváltképpenvaló kútfejei, a' mind két nemen lévő tselédek' erköltsi meg vesztegetődésének, 's hogy' lehetne azon, törvényi kényszerítés nélkül segíteni, mind magoknak a' tselédeknek, mind pedig az Uraságoknak javokra? Az elsőre 20; a' másokra pedig 15 arany vagyon fel téve. — Vajmi szükséges volna más nagyobb és kissébb Státusokban is az efféle, 's ezekhez hasonló kérdéseknek fel tételére, 's jó meg fejtésére. Annyival szükségesebb volna nevezetessen kedves Hazánkban, különösen az első kérdéshez hasonló kérdést tenni fel, 's az által az alsóbb Rendnek maga fel vehetését eszközölni, mennyivel közönségesebb annak szegénysége, és még annyival is inkább, hogy nagyobb részét mezei gazdaságot üzö emberek teszik.

T U D Ó S I T A S.

Sokaknak kívánságára jelentjük, hogy *Hadi és más nevezetes Történetek* nevet viselő Munkánk' 3 elsőbb Szakaszaival még most is szolgálhatunk. Postán, egy egy Szakaszal öt öt for. ért; nem postán, pedig 3 for. 30 kr. ért. A' Rajzolatjait külön is meg lehet kapni minden Szakasznak: az elsőhöz valókat 2 for.; a' 2-dikhoz valókat 1 for. 30 kr. ugyan annyiért a' 3-dikhoz valókat is. — *Európa' Mappája* külön 30 kr. Most mettzetjük ö Felsége' képét, melly a' most folyó Szakaszhoz fog más rajzolatokkal együtt járúlni. Ezen Szakaszért való elő-pénz, leg alább is 6-todfél forint; mellyet akár illy tzim alatt: *An die Oberst-Hof-Postamts Zeitungsexpedition*; akár pedig à *Mr de Kerekes, bey drey Hacken, pro Hadi Történetek, à Vienne*, lehet fel küldeni.

Újra azon frís állapotban vagyon Ö Felsége, mellyben vólt meg himlözése előtt. Audientziát is el kezdett már adni. Tegnap pedig a' *Ferentz Föh.* nél tartatott Bálban is meg jelent.